

Generalul (r) Constantin DEGERATU:

NATO ESTE O INSTITUȚIE PROFUND DEMOCRATICĂ A STATELOR SUVERANE ȘI EGALE

■ **Interviu realizat cu consilierul de stat la Departamentul Securitate Națională, din Administrația Prezidențială, de colonelul dr. Ion PETRESCU**

CONSENSUL ALIAȚILOR

- Cât de surprinzătoare a fost extinderea NATO doar cu Albania și Croația? - Extinderea Alianței nu este un proces în sine și nici expresia unei competiții între NATO și Federația Rusă. Primirea de noi membri constituie manifestarea concretă a unei strategii solide și de lungă durată, bazată pe prevederile fundamentale ale tratatului fondator al Alianței și are ca scop extinderea ariei comune de libertate, securitate și prosperitate în spațiul euroatlantic.

NATO este o instituție profund democratică, o organizație a statelor suverane și egale. Primirea de noi membri se face la solicitarea țărilor democratice, care doresc să participe la acest proces, cu acordul tuturor statelor membre NATO și pe baza evaluării gradului de îndeplinire, de către fiecare țară solicitantă, a criteriilor stabilite de Consiliul Alianței. În anul 1997, la Summitul de la Madrid, s-au discutat mai multe candidaturi, între care și cea a României, dar au fost invitate doar Polonia, Republica Cehă și Ungaria, deoarece numai în legătură cu aceste state s-a realizat consensul.

La Summitul desfășurat recent la București, statele membre ale Alianței au reușit să ajungă la un consens cu privire la primirea Albaniei și Croației. Invitarea acestor țări a probat încă o dată caracterul deschis al Alianței, capacitatea acesteia de a se extinde spre est, caracterul său democratic și dreptul fiecărui stat membru de a-și apăra interesele specifice în conformitate cu prevederile deciziilor comune. S-a probat, de asemenea, faptul că primirea se face pe baza evaluării riguroase a progreselor înregistrate de fiecare stat în parte, prin raportarea la același set de criterii.

INVITAȚIE DESCHISĂ ȘI CONDIȚIONATĂ

- Ce șanse reale mai are Macedonia de a accede, în viitor, în NATO? - Nu se pune problema ca Republica Macedonia (FYROM) să nu fie primită în NATO. Pe timpul Summitului, Consiliul Nord-Atlantic a luat o decizie pozitivă cu privire la invitarea acesteia de a adera la NATO. Invitația este deschisă și este condiționată doar de rezolvarea diferendului pe care această țară îl are cu vecina sa din sud - Grecia, în legătură cu numele oficial. Problema acestui contencios este mai veche; ea se află și pe agenda ONU și a Uniunii Europene. În cadrul ședinței de la București, Consiliul Nord-Atlantic a constatat doar că unul din criteriile pe care statele candidate trebuie să le îndeplinească - și anume cel referitor la rezolvarea diferendelor cu vecinii - nu a fost îndeplinit. În fapt, nu mai este nevoie de o nouă reuniune a Consiliului Nord-Atlantic la vârf pentru ca această invitație să devină operantă. Sperăm doar ca problema în litigiu să se rezolve cât mai repede, astfel încât, în curând, familia NATO să numere 29 de membri.

DECIZIE DE IMPORTANȚĂ ISTORICĂ

- Promisiunea unei viitoare aderări a Ucrainei și Georgiei la Alianță va atenua frustrările conducătorilor celor două state, care așteptau să primească Planul de Acțiune pentru ca țările lor să devină membre NATO? - Contrar aparențelor și în pofida multor comentarii mai pesimiste, cred că decizia NATO privind viitorul euroatlantic al Georgiei și Ucrainei este una de importanță istorică. Afirm asta pentru că, în urmă cu numai câțiva ani, a vorbi despre primirea acestor foste republici sovietice în Alianță intra în categoria ipotezelor nerealistice. Iată însă că a venit timpul să vorbim la modul concret despre primirea lor în Organizația Tratatului Nord-Atlantic, perspectivă care a fost stabilită în mod limpede la Summitul NATO

de la București. Intrarea celor două țări pe făgașul pregătirilor concrete pentru dobândirea calității de membru - cum ar fi, spre exemplu, prin angajarea în procesul cunoscut sub numele de **MAP** (*Membership Action Plan - Planul de Acțiune pentru Aderare*) este doar o chestiune de timp. Depinde doar de noi toți, de statele membre și de cele două candidate, ca acest timp să fie cât mai scurt, pentru că primirea lor se va face tot pe baza îndeplinirii criteriilor cunoscute.

Decizia Alianței în legătură cu perspectivele primirii în NATO constituie un câștig politic major al celor două state și depinde mult de capacitatea conducătorilor lor politici și militari, de forța opiniei publice, ca răzgulul obținut să fie folosit cât mai eficient pentru: consolidarea democrației; accelerarea reformelor economice și sociale; eficientizarea transformării și democratizării sistemelor de securitate și a forțelor armate, concomitent cu creșterea gradului lor de interoperabilitate; rezolvarea pașnică a tuturor diferendelor cu vecinii.

UN SISTEM NECESAR, POSIBIL ȘI OPORTUN

- România va beneficia de protecția scutului antirachetă? De când și în ce condiții?

- Hotărârea Consiliului Euroatlantic în această privință este, de asemenea, un succes major al Summitului. Aceasta probează faptul că principiul indivizibilității securității, respectiv cel al securității egale a tuturor membrilor săi funcționează și în ceea ce privește necesitatea contracarării eficiente a noilor riscuri și amenințări. Acesta este contextul în care s-a hotărât ca, alături de sistemul de apărare antibalistică ce urmează a fi construit de Statele Unite în Europa Centrală și de Nord, Alianța să proiecteze și să construiască un sistem complementar, capabil să acopere și sud-estul Europei, inclusiv și teritoriul României. Este vorba de un sistem regional destinat contracarării posibilelor amenințări cu rachete balistice purtătoare de arme de nimicire în masă, ce ar putea fi lansate din zone instabile ale Orientului Apropiat, de către state sau organizații iresponsabile, criminale, promotore ale terorismului internațional.

În ceea ce privește perspectiva practică privind construcția acestor sisteme, hotărâri de natură tehnico-organizatorică, operațională și financiară sunt încă de luat. Ceea ce s-a întâmplat la București a fost numai decizia politică. Important este că, în esență, s-a conștientizat această necesitate, s-a stabilit că sistemul este necesar, posibil și oportun, și s-a depășit faza în care reacția negativă a Federației Ruse era una de tipul abordărilor emoționale specifice retoricii Războiului Rece.

O STRATEGIE COMPREHENSIVĂ

- Afganistanul rămâne un pariu asumat doar de către unii aliați, inclusiv SUA și România? - Operațiunile în sprijinul păcii și reconstrucției desfășurate de NATO în Afganistan reprezintă principala misiune asumată de Alianța Nord-Atlantică pentru anii care vin. Un eșec al acestei misiuni este de neimaginat, în timp ce succesul său reprezintă criteriul prin care se va judeca viabilitatea Alianței, capacitatea acesteia de a gestiona în mod real crizele majore ale omenirii, performanțele atinse în procesul de transformare.

În esență, Summitul recent încheiat a pus bazele unei noi strategii pentru această misiune. Este vorba de o strategie comprehensivă care vizează: creșterea efectivelor angajate în misiuni în sprijinul păcii (eradicarea terorismului; contracararea insurgenței; asigurarea securității publice și a securității transporturilor; contracararea producției și traficului de droguri) până la nivelul la care acestea vor putea garanta succesul; reorganizarea sistemului de distribuție a misiunilor și creșterea eficienței procesului decizional privind angajarea forțelor; accelerarea procesului de pregătire a forțelor de securitate (inclusiv a celor militare) afgane și sprijinirea implicării tot mai ample și mai active a acestora în procesul de asigurare a securității

interne; dinamizarea procesului de reconstrucție a infrastructurii teritoriale și de normalizare a vieții sociale; creșterea gradului de implicare a Națiunilor Unite în procesul de pace și reconstrucție.

În acest context, Statele Unite și-au reafirmat angajamentul major pentru îndeplinirea obiectivelor strategice asumate; Franța a decis trimiterea unei forțe substanțiale într-o regiune de importanță strategică din estul Afganistanului; Canada și-a reafirmat hotărârea privind menținerea unor efective de peste 1.200 de oameni în zonă. În total, 10-12 state au manifestat disponibilitatea suplimentării efectivelor. În același registru pozitiv se înscrie și răspunsul constructiv al României privind îndeplinirea angajamentelor asumate - inclusiv prin suplimentarea corespunzătoare a efectivelor, în contextul unei mai echitabile distribuții a misiunilor, al intensificării eforturilor în direcția sprijinirii procesului de reconstrucție și, desigur, al sporirii gradului de înzestrare și protecție a forțelor.

ATITUDINE RESPONSABILĂ

- Irakul constituie o zonă de angajare pe termen lung, pentru statele care alcătuiesc Coaliția condusă de Statele Unite?

- Operațiunile de pace din Irak prezintă atât caracteristicile generale ale misiunilor de acest gen (eradicarea terorismului, contracararea insurgenței, sprijinirea forțelor naționale etc.), cât și unele caracteristici speciale legate de particularitățile situației politice. Anul 2008 este, însă, pentru acest teatru, ceva mai deosebit. Principala trăsătură a situației de securitate din Irak pare să fie, în perspectiva apropiată, creșterea substanțială a forțelor de securitate și militare irakiene în procesul de asigurare a securității interne și preluarea treptată a controlului de către autoritățile naționale. Acest proces va fi însoțit de o reducere progresivă a numărului militarilor americani angajați în Irak. Este de așteptat ca reducerea să vizeze și efectivele altor state, în funcție de evoluția situației.

România are o participare semnificativă, dar nu foarte mare. Deciziile naționale privind nivelul de participare se iau de către autoritățile competente, în funcție de angajamentele asumate până în prezent și de disponibilitățile operaționale naționale, dar și în strânsă cooperare cu aliații și autoritățile irakiene. Sunt, de asemenea, posibile modificări de substanță în natura misiunilor, atât prin accelerarea transferului de responsabilități către forțele de securitate irakiene, cât și prin creșterea aportului la instruirea acestora.

Esențială rămâne atitudinea responsabilă cu care este abordată participarea României la această misiune: deciziile privind nivelul de angajare, reducerea participării sau readucerea forțelor în garnizoanele de reședință vor fi luate în funcție de progresele înregistrate în îndeplinirea misiunii și în concordanță cu interesul național. Consolidarea credibilității internaționale a României - condiție esențială a securității naționale - este o cerință a interesului național, iar ostașii Armatei Române, angajați în misiunea de pace din Irak, înțeleg bine această răspundere și și-o asumă cu seriozitate, profesionalism și dăruire. Pentru că de succesul acestei misiuni depinde securitatea noastră, a tuturor.

PROTECȚIA VIEȚII ȘI LIBERTĂȚII TUTUROR

- Cum se raportează aliații la evoluția situației din Kosovo? - Cu multă responsabilitate și cu dorința sinceră de a face față cu succes unei misiuni atât de dificile și unei situații atât de complexe. Acestea ar fi, să spunem, trăsăturile comune, pentru că este vorba de o misiune de pace, una care are ca scop să prevină pierderile de vieți omești, reizbucnirea conflictelor sângeroase, apărarea libertății și protecția securității tuturor celor ce locuiesc aici. În particular există, însă, și unele diferențieri rezultate în urma proclamării unilaterale a independenței provinciei, act pe care unele state aliate l-au recunoscut, iar altele nu. Se știe că s-a declanșat un proces ce vizează transferul responsabilităților pentru pacea și reconstrucția

pașnică a zonei din sarcina Alianței Nord-Atlantice în sarcina Uniunii Europene, misiune care se va desfășura tot sub autoritatea ONU.

În acest context complex, în care România nu a recunoscut actul declarării unilaterale a independenței, țara noastră își menține, în continuare, angajamentele asumate ca membră a Alianței Nord-Atlantice, în conformitate cu rezoluțiile pertinente ale Națiunilor Unite - baza juridică pentru prezența noastră acolo. Participarea României la soluționarea acestui conflict, inclusiv în această perioadă complicată, vizează atât dimensiunea militară de menținere a păcii, cât și cea de ordine publică, apropiată de sarcinile autorităților civile. Esențial este că această participare servește în mod real scopului fundamental al misiunii: protecția vieții și libertății tuturor și poate facilita eforturile vizând găsirea unei soluții pașnice, satisfăcătoare pentru toate părțile.

RELAȚIE DE PARTENERIAT

- La Summitul NATO de la București s-au făcut anumite concesii, de către unii aliați, pentru ca întâlnirea de la Soci, dintre președinții american și rus să aibă șansa unui acord bilateral pozitiv? - Scopul fundamental al Alianței este menținerea păcii. NATO acționează pentru rezolvarea crizelor sau a oricăror diferențe în primul rând prin mijloace pașnice. Concesiile reciproce sunt instrumente normale de lucru în procesul de gestiune a crizelor. Ele vizează aspecte ale stării de fapt și ale acțiunilor preconizate, dar nu și încălcarea principiilor fundamentale ale Alianței.

Într-un astfel de context s-a desfășurat întregul Summit de la București, inclusiv dialogul din cadrul sesiunii Consiliului NATO-Rusia. Ceea ce s-a urmărit, și ceea ce s-a realizat de altfel se referă la străduința Alianței de a face ca responsabilii politici ai Federației Ruse, dar și opinia publică din Rusia, să înțeleagă bine că cele două părți se află într-o relație de parteneriat, nu una de confruntare. Esențial a fost și rămâne necesitatea de a se înțelege că extinderea Alianței spre est nu este o amenințare pentru securitatea Rusiei, ci o contribuție majoră la creșterea securității acesteia. Consolidarea securității și stabilității statelor primite în Alianță, avansul lor democratic, șansele sporite de progres și prosperitate, creșterea eficienței eforturilor vizând contracararea terorismului, a proliferării, a criminalității organizate și promovarea unei guvernări în cadrul acestora asigură și Rusiei mai multă securitate la frontierele ei vestice, îi facilitează dezvoltarea relațiilor comerciale cu Occidentul și îi permite să se ocupe mai bine de contracararea riscurilor și amenințărilor în regiuni cu reale probleme de securitate.

Se poate spune că, în mare parte, astfel de obiective au fost atinse. Numai așa se poate explica faptul că, pe durata actualii președinții a Rusiei, în cadrul Alianței Nord-Atlantice au fost primite nouă noi state membre, inclusiv trei din fostele republici sovietice. Mai mult decât atât, așa cum menționam anterior, vocația altor două foste republici sovietice - Georgia și Ucraina - de a deveni membre ale NATO a fost deja confirmată prin decizia Consiliului Nord-Atlantic, iar necesitatea și dreptul legitim al NATO de a-și construi sistemele de protecție de care are nevoie au fost statuate fără echivoc, în timp ce participarea Rusiei la un Summit NATO a fost pentru prima dată la cel mai înalt nivel.

Întâlnirea ruso-americană la nivel înalt ce s-a desfășurat la Soci, după o întâlnire similară româno-americană la Neptun, a consacrat - și pe această cale - caracterul deschis al Mării Negre și legitimitatea participării NATO și Statelor Unite la procesul de asigurare a securității în această regiune, în contextul îmbunătățirii parteneriatului NATO-Rusia. Eforturile având ca scop perfecționarea acestei cooperări, care scot în evidență dorința și interesul NATO de a implica Rusia în toate problemele securității regionale și globale, vizează și deschiderea unor noi orizonturi în domeniul securității energetice, dar și angajarea concretă a Federației Ruse, alături de SUA, de celelalte țări membre ale NATO, în eforturile pe care comunitatea internațională le face pentru rezolvarea crizei din Afganistan, pentru creșterea eficienței luptei împotriva terorismului la scară planetară.